

Бібліотека цензора

Ботайна аль-Есса

ОЗНАЙОМЧИЙ ФРАГМЕНТ

Переклад — О. Брагіна

© Видавництво «Лобстер». Усі права застережено.

Фрагмент надано для ознайомлення. Повна книжка — nashaknyga.com.ua

1

Прокинувшись одного чудового ранку переповненим чужими словами, цензор книжок зрозумів, що перетворився на читача.

Лежачи на спині, він відчував, що шия задубіла, а коли бодай трохи підіймав голову, бачив сотні книжок, що оточували його ліжку, і не пам'ятав, щоб він приносив додому ці книжки. Звісно, одну-дві приніс, але кількість книжок якимось чином зросла за ніч — вони пускали паростки, ділилися навпіл, навіть парувалися. Вкладалися в купу одна поверх одної, височіли над ним, оточували зубібіч.

Він якось туманно пам'ятав, що книжки викинули його дружину. Але коли це сталося — вчора чи торік? Її місце на спільному ліжку було порожнє. Мов у маренні, бачив, як дружина встала з ліжка, її обличчя було червоне від гніву через книжку, яку він забув під ковдрою і яка вкусила її за лікоть. Він не був певен у достовірності цього спогаду, та найпевніше — так, книжка її вкусила.

Цензор не вповні усвідомлював, що сталося — це скидалося на повернення наркомана до тям. Найгірше було вночі.

Завдяки своїй новій роботі він знав про хвороби, які спричиняють книжки, — фактично в нього почали проявлятися деякі їх симптоми: метафори в думках, тривалий біль у потилиці, мимовільні крадіжки книжок, компульсивне читання вночі — якщо не було світла, то при свічках. З першого погляду було зрозуміло, що в нього проблеми: темні кола під очима, худющий, бліда шкіра, почервонілі очі, мігрень, болі в плечах і спині — не кажучи вже про те, що його все частіше оповивали темні думки, немов довіку прирікаючи бачити склянку наполовину порожньою. Він знав, що якби зважився зазирнути у власну душу, то знайшов би там тривогу, депресію, гнів на весь світ. Звісно, все це було йому відомо — він

заприсягнувся уникати цього, коли заповнював форму дотримання правил безпеки.

З минулої ночі пам'ятав одне: дружина кричала, щоб він обирав: вона або книжки. Із подушкою під пахвою й очима, повними сліз, вона ледве повірила, коли він затулив долонями рота й прошепотів:

— Я не можу.

— Ти збожеволів! — прошипіла дружина.

Потім вона пішла. А що було після цього? Що він робив цілу ніч? Спав? Читав? Грюкнули двері. Він залишився наодинці з книжками. Злякався, але не хотів показувати свою вразливість. Знав те, у що його дружина не повірила б, те, що інші цензори не схвалювали: книжки можуть чути, кусатися, займатися сексом, розмножуватися. Вони мають зловісні протоколи захоплення світу, підкорення й колонізації — слово за словом, рядок за рядком, отруєння світу змістом. Але він торкався лише вершків, поверхні мови. Думав, що йому вистачає підготовки, щоб уникнути небезпек професії. В уяві спливав образ Першого Цензора, який барабанив по столу і промовляв слова, які неможливо забути: «Уся мова гладенька. Жодних хвиль. Залишайся на поверхні, і ти будеш найкращим цензором».

Він не зрозумів ані слова. Мова гладенька? Що Перший Цензор мав на увазі під хвилями? Але нещодавно почав розуміти. Почав ночами залазити на скелі й пробиратися крізь болота, іноді провалюювався в нори й потрапляв у нутро таємного світу. Мова більше не обмежувалась поверхнею. Та якби він поділився такими думками, його затаврували б як єретика, носія облудних ідей. Він не хотів, щоб його вважали некерованим. Новопризначений цензор не може одразу зазнати невдачі. Що люди скажуть?

Усе це почалося з однієї книжки. Цензор намагався згадати сон, відчував, наче ніжна оболонка огортала його, як ембріон. Нібито він був на острові, йшов босоніж уздовж золотого узбережжя,

всипаного гладенькими мушлями, під акомпанемент шуму морських хвиль. Знайшов на піску книгу, яку хтось викинув. Книга була важка, довелося взяти її обома руками. Під книгою він знайшов з десяток крихтних крабів, які почали розмахувати клішнями в нього перед носом. Потім один за одним вони розтанули в піску, зникли, наче їх ніколи й не було. Один із крабів ущипнув його за ногу й розбудив. Цензор отямився в кімнаті, але то вже не його кімната: тепер він був у ній не сам, а віч-на-віч зі звіром, що складався з незліченних книжок, і той книжковий звір хотів його проковтнути.

Цензор устав з ліжка й почав топтати книжкові обкладинки, їх було так багато, що вони могли б укрити поверхню Землі; він шукав прогалини між книжками, прямуючи до ванної кімнати. Простягав ногу до наступної прогалини й підтримував рівновагу, широко розставляючи руки й розмахуючи ними, наче пробирався крізь болото. Дійшовши до дверей, відчинив їх і зазирнув до ванної. Дружина пішла на роботу, відвела дитину до школи. Зітхнув з полегшенням, зрозумівши, що не зустрінеється з нею сьогодні вранці.

Відтак плеснув в обличчя водою і витер щоки, сподіваючись змити сліди слів, які прочитав. Він змінився. Тепер був на вигляд як читач — із поглядом, зверненим у себе.

• • •

Далі — у повній книжці «Бібліотека цензора».
nashaknyga.com.ua